

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1965

Vyhlášené: 30.06.1965 Časová verzia predpisu účinná od: 01.07.1990 do: 16.12.1993

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

59

ZÁKON

zo 17. júna 1965

o výkone trestu odňatia slobody

Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Oddiel 1

Základné ustanovenia

§ 1

Účel výkonu trestu odňatia slobody

(1) Účelom výkonu trestu odňatia slobody je zabrániť odsúdenému v ďalšom páchaní trestnej činnosti a sústavne ho vychovávať k tomu, aby viedol riadny život občana.

(2) Vo výkone trestu odňatia slobody sa musí rešpektovať prirodzená dôstojnosť ľudskej osobnosti, nesmú byť použité kruté, alebo ľudskú dôstojnosť ponižujúce spôsoby zaobchádzania a trestania.

§ 2

Nápravnovýchovná činnosť

Na dosiahnutie účelu výkonu trestu odňatia slobody sa vykonáva nápravnovýchovná činnosť, ktorá je súhrnom pôsobenia osobitných výchovných postupov, kultúrno-výchovnej práce, pracovnej výchovy a ustanoveného poriadku a disciplíny (režimu) v miestach, v ktorých sa trest odňatia slobody (ďalej len „trest“) vykonáva.

§ 3

Zariadenia na výkon trestu

(1) Trest sa vykonáva v nápravnovýchovných ústavoch, v nápravnovýchovných ústavoch pre mladistvých a vo vojenských nápravných útvaroch. V ústavoch na výkon väzby možno zriaďovať samostatné oddelenia pre výkon trestu.

(2) Nápravnovýchovné ústavy, nápravnovýchovné ústavy pre mladistvých a ústavy na výkon väzby (ďalej len „ústavy“) zriaďuje a zrušuje minister spravodlivosti Českej republiky a minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“). Vojenské nápravné útvary zriaďuje a zrušuje minister národnej obrany Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

(3) Pri nápravnovýchovnom ústave sa spravidla zriadi poradný sbor zložený z pedagógov, psychológov a iných odborníkov; pri ministerstve spravodlivosti je možné na prehĺbenie vedeckosti a zvýšenie účinnosti nápravnovýchovnej činnosti zriaďiť poradný orgán.

§ 4**Súčinnosť orgánov a organizácií pri výkone trestu**

Štátne orgány, organizácie a záujmové združenia občanov napomáhajú pri svojej činnosti Sboru nápravnej výchovy Českej republiky a Zboru nápravnej výchovy Slovenskej republiky (ďalej len „Zbor nápravnej výchovy“) pri plnení úloh smerujúcich k dosiahnutiu účelu výkonu trestu.

Oddiel 2**Diferenciácia výkonu trestu v nápravnových ústavoch a ústavoch na výkon väzby****Nápravnových skupiny****§ 5**

(1) Trest sa vykonáva oddelene podľa pohlavia a oddelene na dospelých a mladistvých. V ústavoch sa trest vykonáva diferencovane v troch nápravnových skupinách.

(2) Do ústavov sa na prehĺbenie výchovného vplyvu výkonu trestu odsúdení rozdeľujú podľa nápravnových skupín. O tom, do ktorej nápravnových skupiny sa odsúdený zaradi, rozhoduje súd. O tom, do ktorého ústavu sa odsúdený umiestni, rozhoduje Správa Zboru nápravnej výchovy. Pritom sa riadi konkrétnymi potrebami jeho resocializácie, najmä aby odsúdený mohol udržiavať vzťahy s príbuznými (§ 12 ods. 2).

(3) Výkonom trestu v nápravnových skupinách sa sleduje cieľ, aby menej narušení odsúdení vykonávali trest oddelene od viac narušených odsúdených a aby sa v nápravnových skupinách sa trest vykonáva podľa zásady, že čím je vyššia nápravnová skupina, tým je menší rozsah práv odsúdených vo výkone trestu a tým je väčší rozsah ich obmedzení; obdobne diferencovane sú upravené aj formy a metódy pracovnej výchovy a kultúrno-výchovnej práce, rozsah oprávnení samosprávy a spôsob stráženia.

§ 6

(1) Ak odsúdený, ktorý bol zaradený do vyššej nápravnových skupiny, prejavuje vzorným správaním a statočným pomerom k práci po dlhší čas snahu po náprave, môže ho súd preradiť do nižšej nápravnových skupiny.

(2) Ak odsúdený porušuje sústavne a závažným spôsobom ustanovený poriadok alebo disciplínu pri výkone trestu alebo ak spácha počas výkonu trestu trestný čin, môže ho súd preradiť do vyššej nápravnových skupiny.

(3) O preradení rozhoduje súd na návrh prokurátora alebo náčelníka nápravnových skupiny alebo na žiadosť odsúdeného alebo aj bez takého podnetu. Odsúdený môže podať žiadosť o preradenie do nižšej nápravnových skupiny po vykonaní tretiny trestu, a ak je zaradený do tretej nápravnových skupiny, po vykonaní polovice trestu, vždy však najskôr po uplynutí 6 mesiacov od nastúpenia výkonu trestu; ďalšiu žiadosť môže odsúdený podať až po uplynutí 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia súdu o jeho predchádzajúcej žiadosti.

§ 8**Vnútornej diferenciacia**

(1) V rámci nápravnových skupín sa odsúdení rozdeľujú do kolektívov, ktoré spravidla spoločne pracujú a sú spoločne ubytované. Zaraďovanie odsúdených do jednotlivých kolektívov sa

uskutočňuje podľa veku, osobnosti, správania sa a vzťahu k nápravno výchovnej činnosti, druhu a závažnosti spáchaného činu, recidívy a výšky trestu tak, aby boli oddelení odsúdení, u ktorých je možnosť účinnejšieho ovplyvnenia nápravno výchovnou činnosťou, páchatelia odsúdení za činy spáchané z nedbanlivosti a menej narušení odsúdení od ostatných odsúdených.

(2) V záujme zvýšenia účinnosti nápravno výchovnej činnosti s prihliadnutím na osobnosť odsúdeného a možnosť jeho účinnejšieho ovplyvnenia možno odsúdených umiestniť do polootvorených alebo otvorených oddelení príslušnej nápravno výchovnej skupiny so zmierneným režimom nápravno výchovného procesu a s rozšírenými možnosťami samosprávy.

§ 9

Výkon trestu u odsúdených so zníženou pracovnou schopnosťou alebo postihnutých chybami

Odsúdení, pracovná schopnosť ktorých je podstatne znížená alebo u ktorých to vyžaduje ich telesný alebo duševný stav, sa umiestňujú do nápravno výchovných ústavov alebo oddelení, v ktorých výkon trestu je upravený so zreteľom na ich schopnosti a stav. Práva a obmedzenia, ktoré vyplývajú z nápravno výchovnej skupiny, do ktorej boli zaradení, zostávajú nedotknuté.

§ 9a

Výkon trestu u žien

(1) Výkon trestu odňatia slobody je vylúčený u tehotnej ženy a ženy, ktorá sa stará o vlastné dieťa mladšie ako jeden rok.

(2) Výkon trestu u žien, ktoré prekročili 60. rok veku, sa vykonáva tak, aby bol výkon trestu primeraný tomuto veku a ich zdravotnému stavu, predovšetkým sú zaradované do osobitných kolektívov.

Oddiel 3

Práva a povinnosti odsúdených vo výkone trestu

§ 10

Všeobecné ustanovenie

(1) Odsúdení majú popri povinnostiach vyplývajúcich zo zákonov a iných predpisov aj povinnosti uložené podľa tohto zákona. Po dobu výkonu trestu môžu sa odsúdeným obmedziť len tie občianske práva, výkon ktorých by bol v rozpore s účelom výkonu trestu (§ 1) alebo ktoré sa nemôžu vzhľadom na výkon trestu uplatniť.

(2) Ak sa proti odsúdenému vo výkone trestu vedie trestné konanie a je splnený dôvod väzby podľa § 67 Trestného poriadku, uplatnia sa proti nemu primerane obmedzenia, ktoré by si podľa zákona vyžadoval dôvod väzby, najmä odlúčenie spolupáchateľov trestného činu, cenzúra korešpondencie, povoľovanie návštev a prípadné nezaraďovanie odsúdeného do práce.

§ 11

Základné sociálne práva odsúdených

(1) Vo výkone trestu sa pre odsúdených vytvárajú také materiálne a kultúrne podmienky života, aby bol zabezpečený ich náležitý telesný a duševný rozvoj. V súlade s tým sa určia náležitosti a podmienky stravovania tak, aby zodpovedali obvyklým hodnotám výživy potrebným na udržanie zdravia a sily, s prihliadnutím na obtiažnosť vykonávanej práce. Náležitosti a podmienky ubytovania a vystrojovania sa určia v súlade so všeobecnými hygienickými požiadavkami a požiadavkami hygienických noriem na hygienické zariadenia, pričom ubytovacia plocha,

pripadajúca na odsúdeného, musí byť najmenej 3,5 m², každý odsúdený musí mať zabezpečené lôžko a priestor na uloženie osobných vecí. Odievanie odsúdených musí zodpovedať klimatickým podmienkam a musí dostatočne chrániť ich zdravie.

(2) Odsúdeným sa zabezpečuje osemhodinový spánok, čas potrebný na osobnú hygienu a upratovanie, najmenej jednohodinová vychádzka a primerané osobné voľno.

(3) Odsúdeným sa poskytujú zdravotnícke služby v rozsahu a za podmienok ustanovených všeobecnými predpismi o starostlivosti o zdravie ľudu; organizáciu a výkon zdravotníckych služieb poskytovaných odsúdeným upraví minister spravodlivosti po dohode s ministrom zdravotníctva.

(4) Nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie odsúdených upravujú všeobecné predpisy.

§ 12

Korešpondencia a návštevy

(1) Odsúdený smie prijímať a odosielať korešpondenciu bez obmedzenia. Náčelník ústavu a ním poverená osoba sú oprávnení nahliadnuť do korešpondencie odsúdeného, s výminkou petícií, sťažností, žiadostí a návrhov adresovaných štátnym orgánom a korešpondencie s akvokátom, adresovanej na jeho pracovisko.

(2) Odsúdený smie prijímať návštevy blízkych osôb¹⁾ v rozsahu určenom poriadkom výkonu trestu odňatia slobody pre nápravno-výchovnú skupinu, do ktorej je zaradený. Najmenej však raz za 2 týždne pri zaradení do I. nápravno-výchovnej skupiny, raz za mesiac pri zaradení do II. nápravno-výchovnej skupiny a raz za 6 týždňov pri zaradení do III. nápravno-výchovnej skupiny. Ak je to v záujme jeho nápravy alebo ak je pre to iný závažný dôvod, môže sa mu povoliť návšteva inej osoby.

(3) Na požiadanie sa príslušníkom rodiny odsúdeného, ako aj jeho obhajcoví podávajú oznámenia o stave a správaní odsúdeného.

§ 13

Knihy a iné publikácie

(1) Odsúdený môže odoberať a čítať dennú tlač, knihy a iné publikácie podľa svojho záujmu, duchovných potrieb a vierovyznania v rozsahu, ako je umožnené ostatným členom spoločnosti.

(2) V zariadeniach na výkon trestu (§ 3) sú zariadené knižnice vybavené literatúrou podobne ako verejné knižnice, v ktorých si odsúdení môžu požičiavať knihy podľa vlastného výberu; minister spravodlivosti určí povinnú vybavenosť knižníc právnymi predpismi, právnickou, inou odbornou a náboženskou literatúrou.

§ 14

Nákup vecí osobnej potreby a príjem balíčkov

(1) Odsúdený si smie za vreckové nakupovať potraviny a iné veci osobnej potreby.

(2) Odsúdený smie prijímať balíčky s potravinami a s inými vecami osobnej potreby v rozsahu určenom pre nápravno-výchovnú skupinu, do ktorej je zaradený.

§ 15

Ochrana práv odsúdených

(1) Odsúdený smie na uplatnenie svojich práv a oprávnených záujmov podávať sťažnosti a žiadosti príslušným orgánom; sťažnosť prípadne žiadosť sa musí orgánu, ktorému je adresovaná,

bez meškania odoslať. V zariadeniach na výkon trestu sa vytvárajú také podmienky pre podávanie sťažností a žiadostí odsúdených, aby bola vylúčená možnosť zaobchádzania s nimi inými ako oprávnenými osobami. Náčelník ústavu určí okruh osôb poverených preberaním a odosielaním sťažností a žiadostí a ich evidenciou.

(2) Ak odsúdený o to žiada, umožní sa mu rozhovor s náčelníkom nápravnovúchovného ústavu, prokurátorom, sudcom alebo orgánom, ktorý vykonáva kontrolu nápravnovúchovného ústavu.

(3) Odsúdený má právo na poskytovanie právnej pomoci advokátom, ktorý má oprávnenie v medziach svojho plnomocenstva viesť s odsúdeným korešpondenciu a hovoriť s ním bez obmedzenia. Správa zariadenia na výkon trestu (§ 3) je povinná vytvoriť podmienky umožňujúce poverenej osobe Zboru nápravnej výchovy rozhovory medzi odsúdeným a advokátom vidieť, nie však počuť. V prípade uvedenom v § 10 ods. 2 sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o styku obhajcu s obvineným, ktorý je vo väzbe.²⁾

(4) Príslušníci Sboru nápravnej výchovy sú povinní dbať o zachovávanie práv, ktoré majú odsúdení vo výkone trestu.

§ 16

Samospráva odsúdených

(1) Samosprávy odsúdených sa volia na 1 rok vo všetkých nápravnovúchovných skupinách príslušnými kolektívmi odsúdených v tajných voľbách.

(2) Odsúdení si volia zo svojho streda oddielové samosprávy a z odsúdených, zvolených do oddielových samospráv, si volia celoustavnu samosprávu.

(3) Poslaním samosprávy odsúdených je viesť odsúdených k samostatnému riešeniu otázok, ktoré súvisia so spôsobom života a s prácou vo výkone trestu, napomáhať dodržiavanie ustanoveného poriadku a disciplíny, zvyšovať pracovnú aktivitu, všeobecné i odborné vzdelanie odsúdených, a tým ich pripravovať na aktívne zapojenie sa do života spoločnosti po prepustení z výkonu trestu. Samospráva sa tiež zaoberá otázkami, ktoré sa týkajú bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci; za tým účelom samosprávy odsúdených majú právo navrhovať náčelníkovi ústavu udelenie disciplinárnej odmeny (§ 19) a uloženie disciplinárnych trestov (§ 20), prerokúvať s náčelníkom ústavu alebo ním poverenou osobou zameranie a obsah nápravnovúchovnej činnosti, najmä zameranie pracovnej výchovy odsúdených a obsah kultúrno-výchovnej práce, môže sprostredkovať podanie a prerokovanie spoločných sťažností, žiadostí a návrhov viacerých odsúdených, pokiaľ sa týkajú rovnakej veci, zastupujú odsúdených pri riešení otázok týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (§ 28) a ďalších otázok vyplývajúcich zo zaradenia odsúdených do práce (§ 26 a 27).

§ 17

Základné povinnosti odsúdených

(1) Odsúdený je vo výkone trestu povinný dodržiavať ustanovený poriadok a disciplínu, plniť pokyny a príkazy príslušníkov Zboru nápravnej výchovy, riadne plniť pracovné úlohy, šetrne zaobchádzať so zverenými vecami, dodržiavať zásady slušného konania s osobami, s ktorými prichádza do styku, a aj inak zachovávať ustanovenia ústavného poriadku (§ 18).

(2) Medzi základné povinnosti odsúdeného patrí aj povinnosť dodržiavať opatrenia a pokyny na zaistovanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa osobitných predpisov.³⁾

(3) Odsúdený je povinný podrobiť sa osobnej prehliadke, ak sú splnené podmienky uvedené v § 82 ods. 2 a 3 Trestného poriadku, alebo je potrebné ju vykonať za účelom bezpečnosti odsúdeného, iných osôb, splnenia služobného zákroku, alebo výkonu odňatia slobody.

(4) Odsúdeného, ktorý neoprávnene odmieta plniť svoje povinnosti, je potrebné, ak nestačila predchádzajúca výzva, alebo napomenutie, donútiť k ich plneniu prostriedkami podľa zákona povolenými.

§ 18

Ústavný poriadok

(1) Pre každý nápravno-výchovný ústav ustanoví jeho náčelník so súhlasom ministerstva spravodlivosti ústavný poriadok, ktorým sa spravuje chod života a činnosti odsúdených. Ústavným poriadkom sa najmä vymedzuje čas na pracovnú činnosť, odpočinok, jedlo a kultúrno-výchovnú prácu.

(2) Ústavným poriadkom sa tiež vymedzí rozsah oprávnení samosprávy odsúdených pri organizovaní záujmovej činnosti a riešení otázok ich spoločného života.

Oddiel 4

Disciplinárne odmeny a tresty a zhabanie vecí

§ 19

Disciplinárne odmeny

(1) Za vzorné správanie sa, statočný pomer k práci alebo príkladný čin môže sa odsúdenému udeliť disciplinárna odmena.

(2) Disciplinárnymi odmenami sú:

- a) pochvala,
- b) mimoriadne povolenie návštevy,
- c) mimoriadne povolenie balíčka,
- d) zvýšenie vreckového,
- e) peňažná alebo vecná odmena,
- f) prerušenie výkonu trestu podľa § 35.

§ 20

Disciplinárne tresty

(1) Zavinené porušenie ustanoveného poriadku a disciplíny (režimu) pri výkone trestu je disciplinárnym priestupkom, za ktorý sa môže odsúdenému uložiť disciplinárny trest.

(2) Disciplinárnymi trestami sú:

- a) pokarhanie,
- b) zníženie vreckového najviac o jednu tretinu až na dobu troch mesiacov,
- c) zákaz prijatia balíčkov až na dobu troch mesiacov,
- d) prepadnutie vecí,
- e) umiestnenie do uzavretého oddelenia v mimopracovnom čase až do 20 dní,
- f) celodenné umiestnenie do uzavretého oddelenia až do 20 dní,
- g) umiestnenie do samoväzby až do 20 dní.

(3) Prepadnutie veci možno uložiť, ak ide o vec,

- a) ktorá bola použitá na spáchanie disciplinárneho priestupku,
- b) ktorá bola určená na spáchanie disciplinárneho priestupku,
- c) ktorú odsúdený získal disciplinárnym priestupkom alebo ako odmenu zaň,
- d) ktorú odsúdený nadobudol za vec uvedenú pod písmenom c).

Prepadnutie veci možno uložiť samostatne, alebo s iným disciplinárnym trestom, ak vec patrí páchatelovi disciplinárneho priestupku. Vlastníkom prepadnutej veci sa stáva štát.

(4) Trest prepadnutia veci nemožno uložiť, ak hodnota veci je v nápadnom nepomere k povahe disciplinárneho priestupku.

(5) Pre umiestnenie odsúdeného do celodenného umiestnenia do uzavretého oddelenia a samoväzby je potrebné predchádzajúce vyjadrenie ústavného lekára o tom, že zo zdravotného hľadiska je odsúdený schopný podrobiť sa tomuto disciplinárnemu trestu. Pri umiestnení do samoväzby odsúdený nepracuje, je obmedzený v účasti na záujmovej činnosti a nie je mu dovolené čítať dennú tlač, knihy alebo iné publikácie a nakupovať veci osobnej potreby (§ 14) okrem základných hygienických potrieb. Rovnako sa postupuje aj pri celodennom umiestnení do uzavretého oddelenia s tým rozdielom, že odsúdený je povinný vykonávať práce uvedené v § 27 ods. 2. S výkonom znova uloženého disciplinárneho trestu celodenného umiestnenia do samoväzby nemožno začať skôr, ako po uplynutí aspoň 10 dní od výkonu niektorého z týchto disciplinárných trestov; ak však disciplinárny trest celodenného umiestnenia do uzavretého oddelenia alebo umiestnenia do samoväzby bol znova uložený ešte v priebehu výkonu niektorého z týchto disciplinárných trestov, možno vykonať dva také disciplinárne tresty bezprostredne za sebou. Celodenné umiestnenie do uzavretého oddelenia a umiestnenie do samoväzby nemožno uložiť odsúdenej žene. Umiestnenie do uzavretého oddelenia v mimopracovnom čase možno uložiť odsúdenej žene len do 10 dní.

(6) Osoby umiestnené do samoväzby a do celodenného umiestnenia do uzavretého oddelenia musia byť denne navštívené lekárom, ktorý posúdi, či sú zdravotne schopné sa podrobiť trestu.

§ 21

Ukladanie disciplinárných trestov

(1) Disciplinárny trest možno uložiť, len ak sú náležite objasnené okolnosti disciplinárneho priestupku a dokázaná vina odsúdeného. Pred uložením disciplinárneho trestu musí sa odsúdenému umožniť, aby sa k veci vyjadril.

(2) Uložený disciplinárny trest musí byť úmerný závažnosti spáchaného disciplinárneho priestupku a musí byť v súlade so záujmom na náprave odsúdených. Za disciplinárny priestupok možno uložiť len jeden disciplinárny trest okrem prepadnutia veci.

(3) Disciplinárny trest nemožno uložiť, ak od spáchania disciplinárneho priestupku uplynula doba jedného roka.

§ 21a

Odpustenie disciplinárneho trestu a upustenie od výkonu zvyšku disciplinárneho trestu

(1) Ak výkon disciplinárneho trestu, proti uloženiu ktorého už nemožno podať sťažnosť, nie je vzhľadom na ďalšie správanie sa odsúdeného potrebný, možno tento trest odpustiť.

(2) Ak ďalší výkon disciplinárneho trestu nie je potrebný, pretože odsúdený prejavuje účinnú snahu po náprave, možno od výkonu jeho zvyšku upustiť.

(3) Odpustením disciplinárneho trestu a upustením od výkonu jeho zvyšku sa disciplinárny trest považuje za vykonaný.

§ 21b

Zahladenie disciplinárneho potrestania

(1) Ak po výkone disciplinárneho trestu odsúdený spĺňa podmienky pre udelenie disciplinárnej odmeny, možno mu namiesto jej udelenia zahladiť disciplinárne potrestanie, ktorým bol uložený spravidla posledný vykonaný disciplinárny trest.

(2) Zahladením disciplinárneho potrestania sa na odsúdeného hľadí, ako by mu nebol disciplinárny trest uložený.

§ 21c

Zhabanie veci

(1) Ak nebolo rozhodnuté o prepadnutí veci, možno rozhodnúť o tom, že sa taká vec zhabáva,

- a) ak páchatela nemožno za disciplinárny priestupok stíhať alebo disciplinárne potrestať,
- b) ak mu vec nepatrí alebo
- c) ak to vyžaduje bezpečnosť osôb, majetku, prípadne iný podobný všeobecný záujem.

(2) Rozhodnutie o zhabaní veci treba písomne Správou Zboru nápravnej výchovy oznámiť páchatelovi disciplinárneho priestupku a osobe, ktorej sa priamo týka, pokiaľ je známa; vlastníkom zhabanej veci sa stáva štát. Zhabanie veci nemožno uložiť, ak od spáchania disciplinárneho priestupku uplynula doba 1 rok.

§ 22

Sťažnosť

(1) Odsúdený má právo do 3 dní od oznámenia rozhodnutia o uložení disciplinárneho trestu podať proti nemu sťažnosť. Odkladný účinok má len sťažnosť proti uloženiu prepadnutia veci.

(2) Proti rozhodnutiu o zhabaní veci má páchatel disciplinárneho priestupku a osoba, ktorej sa rozhodnutie o zhabaní veci priamo týka, právo do 3 dní od oznámenia tohto rozhodnutia podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(3) O sťažnosti rozhodne do 3 dní náčelník nápravnovýchovného ústavu alebo na to splnomocnený iný pracovník. Na rozhodnutie o sťažnosti nemožno splnomocniť pracovníka, ktorý disciplinárny trest uložil alebo ktorý rozhodol o zhabaní veci.

§ 23

Disciplinárna právomoc

Disciplinárnu právomoc nad odsúdenými vykonávajú funkcionári Zboru nápravnej výchovy, pokiaľ boli na to splnomocnení.

§ 24

Disciplinárne vybavovanie iných protispoločenských činov

(1) Uložením disciplinárnych trestov sa vybavujú aj priestupky.

(2) Disciplinárnym potrestaním odsúdeného sa nevyklučuje jeho trestné stíhanie, ak je jeho skutok trestným činom.

Oddiel 5 Zamestnávanie odsúdených

§ 25 Obsah zamestnávania odsúdených

Zamestnávanie odsúdených zahŕňa:

- a) zaraďovanie odsúdených do spoločensky prospešnej práce a ich odmeňovanie za prácu,
- b) vytváranie podmienok pre to, aby odsúdení mohli získať a zvyšovať si svoju pracovnú kvalifikáciu.

§ 26 Zaraďovanie odsúdených do práce

(1) Odsúdení sa v súlade s účelom výkonu trestu zaraďujú do práce v štátnych organizácii (ďalej len „organizácii“) alebo v nápravných ústavoch, a to s prihliadnutím najmä na ich zdravotný stav a pracovné schopnosti.

(2) Organizácie a nápravných ústavov, v ktorých sú odsúdení zaradení do práce, sú povinné vytvárať predpoklady pre riadne plnenie pracovných úloh odsúdených v súlade so záujmom na ich náprave. Najmä sú povinné starať sa o zaškolenie odsúdených na výkon určených prác a o zvyšovanie ich pracovnej kvalifikácie a dbať o bezpečnosť a ochranu zdravia pri ich práci.

(3) Zaradenie odsúdených do práce v organizácii sa uskutoční na základe zmluvy medzi nápravným ústavom a organizáciou; určia sa v nej najmä podrobnejšie podmienky, za ktorých odsúdení budú pracovať.

§ 27 Pracovné postavenie a podmienky odsúdených

(1) Organizácie poskytujú nápravným ústavom za prácu odsúdených dohodnuté plnenie (§ 26 ods. 3). Mzdu za prácu poskytujú podľa ustanovení Zákonníka práce a mzdových predpisov.

(2) Pracovný čas, pracovné podmienky a podmienky pre uloženie nadčasovej práce sú u odsúdených rovnaké ako u ostatných pracovníkov. Náčelník ústavu môže nariadiť odsúdeným prácu nadčas v rozsahu a za podmienok určených osobitnými predpismi⁴⁾; nad túto hranicu môže prácu nadčas povoliť na návrh ministra spravodlivosti vláda republiky.

(3) Do pracovného času sa nepočíta práca pri upratovaní a iná obdobná práca odsúdených potrebná na zaistenie bežnej prevádzky nápravného ústavu. Tieto práce sa však nesmú nariadiť na úkor času potrebného na odpočinok odsúdených.

§ 28 Účasť odsúdených na zabezpečovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Odsúdeným sa zabezpečuje účasť na riešení otázok týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri ich práci.

§ 29**Pracovná odmena odsúdených**

(1) Odsúdeným patrí za prácu rovnaká odmena ako ostatným pracovníkom; nepatrí im náhrada pracovnej odmeny za čas, po ktorý nepracovali.

(2) Z pracovnej odmeny odsúdeného sa vykonávajú zrážky jednak na úhradu výživného pre jeho deti, jednak na úhradu nákladov výkonu trestu. Okrem týchto zrážok možno z pracovnej odmeny odsúdeného vykonávať ďalšie zrážky, ktoré pripúšťajú pracovnoprávne predpisy ako zrážky zo mzdy, a to obdobne podľa pracovnoprávných predpisov. Rozsah, prípadne aj poradie zrážok z pracovnej odmeny odsúdených ustanoví minister spravodlivosti; pritom prihliadne najmä na to, aby sa podporoval záujem odsúdeného na výsledkoch jeho práce, ako aj záujem na zabezpečení výživy jeho detí.

(3) Ak však súd nariadi výkon rozhodnutia zrážkami z pracovnej odmeny odsúdeného, postupuje sa podľa Občianskeho súdneho poriadku a predpisov vydaných na jeho základe.

(4) Časť pracovnej odmeny odsúdeného, ktorá zvyšuje po vykonaní zrážok podľa odseku 2, prípadne podľa odseku 3, sa rozdelí na vreckové a úložné spôsobom, ktorý určí minister spravodlivosti.

(5) Z úložného môže odsúdený poskytovať príspevky svojej rodine a plniť svoje záväzky; rozsah a podmienky určí minister spravodlivosti. Zvyšok úložného sa odsúdenému vypláti bez meškania po prepustení z výkonu trestu.

Oddiel 6**Kultúrno-výchovná práca****§ 30**

Poslaním kultúrno-výchovnej práce je vytvárať u odsúdených uvedomelý vzťah k spoločnosti, založený na zásadách občianskej morálky a kultúry. Je zameraná predovšetkým na výchovu odsúdených k zachovávaniu zákonov a pravidiel občianskeho spolunažívania, k statočnému pomeru k práci, k ochrane všetkých foriem vlastníctva, ako aj na celkové zvyšovanie všeobecného vzdelania odsúdených a ich kultúrnej úrovne.

§ 31

Odsúdeným, u ktorých sú pre to najmä vzhľadom na ich schopnosti, vek a dĺžku trestu predpoklady, sa umožňuje, aby získali základné, prípadne stredné alebo úplné stredné vzdelanie; vyučovanie sa vykonáva zásadne v mimopracovnom čase.

Oddiel 7**Zodpovednosť za škodu****§ 32**

Ak odsúdený spôsobil svojím zavinením na majetku nápravov ýchovného ústavu škodu, ktorá neprevyšuje sumu 500 Kčs, môže sa mu rozhodnutím náčelníka nápravov ýchovného ústavu uložiť povinnosť nahradiť ju.

§ 33

(1) Odsúdený zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil organizácii alebo nápravno výchovnému ústavu zavineným porušením povinnosti pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním, a to obdobne ako ostatní pracovníci.

(2) Ak sa škoda spôsobila organizácii, výšku požadovanej náhrady prerokuje organizácia aj s nápravno výchovným ústavom.

§ 34

Zodpovednosť za škodu spôsobenú odsúdenými sa inak spravuje podľa všeobecných predpisov.

§ 34a

Za škodu spôsobenú odsúdenému vo výkone trestu pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením týchto úloh v organizácii alebo v ústave zodpovedá organizácia alebo ústav podľa osobitných predpisov.⁵⁾ Podobne zodpovedá organizácia alebo ústav odsúdenému za škodu vzniknutú pracovným úrazom, chorobou z povolania⁶⁾ a za škodu spôsobenú na odložených veciach a pri odvracaní škody.⁷⁾

Oddiel 8**Prerušenie výkonu trestu a upustenie od výkonu zvyšku trestu****Prerušenie výkonu trestu****§ 35**

Za vzorné správanie, statočný pomer k práci, alebo príkladný čin (§ 19 ods. 1) môže náčelník nápravno výchovného ústavu prerušiť odsúdenému výkon trestu až do 15 dní, a to aj opätovne. Doba prerušenia sa počíta do výkonu trestu.

§ 36

(1) Pre naliehavé rodinné dôvody môže náčelník nápravno výchovného ústavu prerušiť odsúdenému výkon trestu až do 15 dní, a to aj opätovne. Doba prerušenia sa počíta do výkonu trestu.

(2) Ak však nastala nevyhnutnosť naznačená v prvej vete následkom toho, že si odsúdený spôsobil ujmu na zdraví úmyselne, môže súd na návrh prokurátora rozhodnúť, že sa doba prerušenia do výkonu trestu nepočíta.

§ 37

(1) Ak je odsúdený, na ktorom sa vykonáva trest, postihnutý ťažkou chorobou, môže súd výkon trestu na potrebnú dobu prerušiť; súd preruší výkon trestu vždy, ak ide o tehotnú ženu alebo o ženu krátko po pôrode, ak by výkonom trestu bolo ohrozené jej zdravie alebo zdravie jej očakávaného alebo novorodeného dieťaťa.

(2) Ak je obava, že odsúdený utečie, alebo ak zneužíva povolené prerušenie, súd prerušenie výkonu trestu odvolá.

§ 38

Ak je odsúdený povolaný na výkon základnej vojenskej služby, preruší súd výkon trestu, ktorý bol uložený na dobu neprevyšujúcu 6 mesiacov.

Upustenie od výkonu zvyšku trestu**§ 39**

Minister spravodlivosti môže upustiť od výkonu zvyšku trestu, ak odsúdený bol alebo má byť vydaný do cudziny alebo vyhostený. Ak nedôjde k vydaniu do cudziny alebo k vyhosteniu, alebo ak sa vydaný alebo vyhostený vráti, súd rozhodne, že sa zvyšok trestu vykoná.

§ 40

Ak odsúdený ochorel nevyliciteľnou životu nebezpečnou chorobou alebo nevyliciteľnou duševnou chorobou, môže súd upustiť od výkonu zvyšku jeho trestu.

§ 41

(1) Ak odsúdený, ktorému bol výkon trestu prerušený podľa § 38, vo výkone základnej vojenskej služby nespáchal žiadny trestný čin a túto službu riadne konal, upustí súd od výkonu zvyšku trestu; inak rozhodne, že sa zvyšok trestu vykoná.

(2) Ak sa od výkonu zvyšku trestu upustilo, považuje sa trest za vykonaný dňom, keď bol jeho výkon prerušený (§ 38).

Oddiel 9**Podmienečné prepustenie****§ 42**

Pred uplynutím ustanovenej doby trestu môže byť odsúdený z výkonu trestu podmienečne prepustený na slobodu za podmienok ustanovených v § 61 až 64 Trestného zákona. Pre to si odsúdený vytvorí predpoklady, ak vo výkone trestu vzorným správaním sa a statočným pomerom k práci preukáže polepšenie, takže možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život občana.

§ 43

(1) O podmienečnom prepustení rozhoduje súd podľa ustanovení § 331 až 333 Trestného poriadku.

(2) Oprávnenie náčelníka nápravno-výchovného ústavu navrhnúť podmienečné prepustenie odsúdeného treba čo najúčinnejšie využívať na výchovné pôsobenie na odsúdených.

Oddiel 10**Účasť orgánov a organizácií na výkone trestu****§ 44****Dozor prokurátorov**

(1) Dozor nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sa vykonáva trest, vykonáva prokurátor podľa ustanovení zákona o prokuratúre.

(2) Orgány Sboru nápravnej výchovy sú povinné:

- a) umožniť prokurátorovi vstup do všetkých miest, kde sa trest vykonáva, a hovoriť s odsúdenými bez prítomnosti tretej osoby,
- b) odoslať prokurátorovi do 24 hodín jemu určenú sťažnosť alebo žiadosť odsúdeného,
- c) oznamovať prokurátorovi bez meškania udalosti a skutočnosti, ktoré by mohli byť na ujmu úspešnému vykonávaniu nápravno-výchovnej činnosti,
- d) vykonávať príkazy prokurátora týkajúce sa zachovávania predpisov o výkone trestu a na jeho žiadosť mu podávať potrebné vysvetlenia a predkladať mu spisy a iné písomnosti týkajúce sa výkonu trestu.

§ 45

Účasť súdov

Súdy spolupôsobia pri vykonávaní nápravno-výchovnej činnosti, a to najmä rozhodovaním v prípadoch uvedených v tomto zákone. Sudcovia sú oprávnení navštevovať odsúdených v miestach, kde sa trest vykonáva, hovoriť s nimi bez prítomnosti tretej osoby a nazerať do ich osobných spisov, pracovných výkazov a výkazov o pracovných odmenách; pritom sú povinní výchovne pôsobiť na odsúdených.

§ 47

Občianska kontrola

(1) Občiansku kontrolu nad výkonom trestu vykonávajú orgány Českej národnej rady a Slovenskej národnej rady.

(2) Členovia orgánov uvedených v odseku 1 sú pri plnení svojich úloh oprávnení vstupovať do všetkých miest, kde sa trest vykonáva, a hovoriť s odsúdenými bez prítomnosti tretej osoby.

§ 48

Účasť cirkevných organizácií a združení občanov

(1) Na náprave odsúdených sa zúčastňujú aj cirkevné organizácie a záujmové združenia občanov pôsobiace v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a majúce vzťah k odsúdenému, najmä tým, že ich poverení zástupcovia môžu počas výkonu trestu udržiavať s odsúdenými osobný styk, zaujímať sa o ich správanie vo výkone trestu a pomáhať pri vytváraní priaznivých podmienok pre ich budúci život. Na požiadanie ich správa ústavu informuje o stave a o správaní odsúdeného.

(2) Nápravno-výchovné ústavy umožňujú konať v čase pracovného pokoja spoločné náboženské obrady odsúdených. Účasť na náboženských obradách je dobrovoľná. Čas konania spoločných náboženských obradov vymedzí ústavný poriadok (§ 18).

Oddiel 11

Starostlivosť o dovŕšenie nápravy odsúdených

§ 48a

Úlohy nápravno-výchovných ústavov

Nápravno-výchovné ústavy utvárajú po dobu výkonu trestu predpoklady pre plynulý prechod osôb prepustených z výkonu trestu do občianskeho života; pritom úzko spolupracujú s národnými výbormi a s hospodárskymi organizáciami, prípadne aj s inými orgánmi, a najmä im včas poskytujú potrebné informácie.

§ 49**Úlohy národných výborov**

(1) V spolupráci so záujmovými združeniami občanov starajú sa národné výbory o vytváranie vhodných podmienok pre dovŕšenie nápravy odsúdených po ich prepustení z výkonu trestu. Prepusteným osobám sú nápomocní pri voľbe vhodného pracovného prostredia a aj inak im uľahčujú prechod do života na slobode.

(2) Národné výbory sú povinné bez meškania zabezpečiť osobám prepusteným z výkonu trestu pracovné miesto, prípadne aj dočasné ubytovanie.

§ 50**Úlohy organizácií**

(1) Organizácie nesmú pri prijímaní pracovníkov robiť rozdiel medzi osobami prepustenými z výkonu trestu a inými osobami, pokiaľ pre výkon určitej funkcie nie je potrebná občianska bezúhonnosť.

(2) Organizácia je povinná na odporúčanie národného výboru prijať prepustenú osobu, ak má pre ňu voľné pracovné miesto.

(3) Organizácie sú povinné v spolupráci so záujmovými združeniami občanov venovať prepusteným osobám zvýšenú starostlivosť a pozornosť, a to najmä tým, že ich zaraďujú do vhodných pracovných kolektívov.

Oddiel 12**Výkon trestu u mladistvých****§ 51****Všeobecné ustanovenie**

Pokiaľ tento oddiel neobsahuje osobitné ustanovenia, použijú sa na výkon trestu u odsúdených mladistvých ostatné ustanovenia tohto zákona. Mladistvým sa rozumie odsúdený, ktorý v čase spáchania trestného činu dovŕšil 15. rok a neprekročil 18. rok svojho veku.

§ 52**Účel výkonu trestu**

(1) Účelom výkonu trestu u mladistvého je predovšetkým vychovať ho na riadneho občana, a to tiež so zreteľom na jeho osobné vlastnosti, na jeho rodinnú výchovu a na prostredie, z ktorého pochádza. Vo výkone trestu treba riadnym pedagogickým vedením zabezpečiť výchovu mladistvého a jeho prípravu na budúce povolanie.

(2) Mladistvému, ktorý má plniť povinnú školskú dochádzku, ústav zabezpečí jej plnenie vyučovaním namiesto výkonu práce.

§ 53**Nápravnovýchovné ústavy**

(1) Trest u mladistvých, ktorí neprekročili 18. rok svojho veku, sa vykoná vždy oddelene od ostatných odsúdených, a to v nápravnovýchovných ústavoch pre mladistvých. Súd môže rozhodnúť, že v takýchto ústavoch vykonajú trest aj mladiství, ktorí už prekročili 18. rok svojho veku.

(2) Na prehĺbenie účinku nápravno výchovnej činnosti je pri nápravno výchovnom ústave pre mladistvých vždy zriadený poradný sbor (§ 3 ods. 3).

(3) Ak mladistvý vo výkone trestu dovŕšil 18. rok svojho veku, rozhodne súd, či mladistvý vykoná zvyšok trestu v nápravno výchovnom ústave pre mladistvých, alebo sa preradí do nápravno výchovného ústavu pre ostatných odsúdených; pri tomto rozhodovaní sa prihliada najmä na dosiahnutý stupeň nápravy mladistvého a na dĺžku zvyšku trestu. V prípade preradenia do nápravno výchovného ústavu pre ostatných odsúdených súd spravidla súčasne rozhodne, že sa mladistvý zaradí do prvej nápravno výchovnej skupiny.

(4) Ak mladistvý, ktorý prekročil 18. rok svojho veku, porušuje sústavne a závažným spôsobom ustanovený poriadok alebo disciplínu pri výkone trestu v nápravno výchovnom ústave pre mladistvých alebo ak spácha za výkonu takého trestu trestný čin, môže ho súd preradiť do nápravno výchovného ústavu pre ostatných odsúdených, a to spravidla do prvej nápravno výchovnej skupiny.

§ 54

Diferenciácia výkonu trestu

(1) V nápravno výchovných ústavoch pre mladistvých nie sú určené nápravno výchovné skupiny; rozsah práv a obmedzení mladistvých je vymedzený jednotne.

(2) V nápravno výchovných ústavoch pre mladistvých sa mladiství rozdeľujú do kolektívov podľa povahových vlastností, pracovných schopností, druhu a závažnosti spáchaného činu, recidivy a výmery trestu tak, aby boli oddelení najmä mladiství, u ktorých je možnosť účinnejšieho ovplyvnenia nápravno výchovnou činnosťou, mladiství s kladným vzťahom k práci a spoločnosti, odsúdení za trestné činy spáchané z nebanlivosti a trestné činy menšej spoločenskej nebezpečnosti, prvotrestaní mladiství od mladistvých narušených, odsúdených za obzvlášť závažné trestné činy, organizátorov a vedúcich skupinovej trestnej činnosti a mladistvých agresívnych, a podľa možnosti aj od tých, ktorí z výkonu trestu predtým ušli, alebo sa o to pokúsili.

§ 55

Návštevy

Mladistvý vykonávajúci trest v nápravno výchovnom ústave pre mladistvých smie prijímať návštevy v rozsahu, ktorý sa určí so zreteľom na záujem upevnenia vzťahu mladistvého k rodine, na posilnenie výchovného vplyvu výkonu trestu. Návštevy príbuzných smie prijímať najmenej raz za týždeň.

§ 56

Disciplinárne tresty

(1) Disciplinárnymi trestami u mladistvých vykonávajúcich trest v nápravno výchovnom ústave pre mladistvých sú:

- a) pokarhanie,
- b) zníženie vreckového najviac o jednu tretinu až do dvoch mesiacov,
- c) prepadnutie vecí,
- d) umiestnenie do uzavretého oddelenia v mimopracovnom čase až do 10 dní,
- e) celodenné umiestnenie do uzavretého oddelenia až do 10 dní,
- f) umiestnenie do samoväzby až do 10 dní.

(2) Pri celodennom umiestnení do uzavretého oddelenia môže mladistvý čítať dennú tlač, knihy a iné publikácie.

§ 57

Pracovná výchova

(1) U mladistvých, u ktorých sú pre to najmä vzhľadom na dĺžku trestu predpoklady, sa zabezpečuje príprava na budúce povolanie v učilišti zriadenom pri nápravno-výchovnom ústave pre mladistvých. V tomto učilišti môže mladistvý vstúpiť do učebného pomeru; pre vznik učebného pomeru nie je potrebný súhlas zákonného zástupcu mladistvého.

(2) Pri zaraďovaní mladistvých do práce, ktorí dosiaľ neprekročili 18. rok svojho veku, prihliada sa aj na zabezpečenie ich prípravy na budúce povolanie. Pracovné podmienky takýchto mladistvých vo výkone trestu sú rovnaké ako u ostatných mladistvých pracovníkov.

§ 58

Kultúrno-výchovná práca

Úlohám nápravno-výchovnej činnosti, vyplývajúcim z účelu výkonu trestu u mladistvých vykonávajúcich trest v nápravno-výchovnom ústave pre mladistvých, treba prispôbiť aj formy a metódy kultúrno-výchovnej práce s nimi.

§ 59

Kontrola nad výkonom trestu

Kontrolu nad výkonom trestu v nápravno-výchovných ústavoch pre mladistvých vykonávajú v medziach svojej pôsobnosti aj národné výbory; za tým účelom sú orgány nimi poverené oprávnené vstupovať do všetkých miest, kde mladiství vykonávajú trest, a zisťovať potrebné skutočnosti.

§ 60

Starostlivosť o dovršenie nápravy mladistvých

Národné výbory a organizácie v spolupráci so záujmovými združeniami občanov venujú osobitnú pozornosť mladistvým a vekovo mladým odsúdeným prepusteným z výkonu trestu. Umožňujú im najmä dokončenie prípravy na budúce povolanie, na ktoré sa pripravovali.

Oddiel 13

Sbor nápravnej výchovy

§ 61

(1) Úlohy nápravno-výchovnej činnosti podľa tohto zákona, ako aj stráženie a správu v nápravno-výchovných ústavoch a v ústavoch, v ktorých sa vykonáva väzba, vykonáva Zbor nápravnej výchovy.

(2) Zbor nápravnej výchovy je ozbrojený a podľa vojenských zásad organizovaný zbor podriadený ministrovi republiky, ktorý vykonáva štátnu správu súdov; podrobnosti o jeho organizácii ustanoví a predpisy upravujúce jeho činnosť v súlade s jeho poslaním vydáva minister republiky, ktorý vykonáva štátnu správu súdov.

(3) Minister republiky, ktorý vykonáva štátnu správu súdov, je priamym nadriadeným všetkých príslušníkov Zboru nápravnej výchovy a vykonáva nad nimi disciplinárnu právomoc.

(4) Príslušníci Zboru nápravnej výchovy sú povinní spravovať sa rozkazmi ministra republiky, ktorý vykonáva štátnu správu súdov, a príslušných veliteľov a náčelníkov.

§ 61a

(1) Príslušníci Zboru nápravnej výchovy sa pri plnení svojich úloh dôsledne spravujú ústavou, zákonmi a ostatnými právnymi predpismi; vo všetkej svojej činnosti, najmä vo svojom vystupovaní a pri zárokoch sú povinní zachovávať požiadavky ľudskej a občianskej dôstojnosti a dbať na dobré meno a česť príslušníka Zboru.

(2) Základnou úlohou Zboru nápravnej výchovy je zabezpečovať, aby nápravnovýchovná činnosť čo najlepšie plnila svoju spoločenskú funkciu a vytvárala predpoklady pre trvalú nápravu odsúdených a pre ich normálne zaradenie do života spoločnosti.

§ 62

(1) Príslušníci Zboru nápravnej výchovy sú oprávnení v záujme zabezpečenia účelu výkonu trestu odňatia slobody a väzby, najmä pri zárokoch proti rušiteľom ustanoveného poriadku a disciplíny a proti mareniu služobného úkonu a pri odvracaní útoku na osobu, ak nestačila predchádzajúca výzva či dohovárание, použiť v miere nevyhnutnej na dosiahnutie účelu zákroku obušok, priložiť putá, prípadne použiť iné prostriedky; podrobnejšie podmienky a pravidlá pre použitie obuška, pút a iných prostriedkov ustanoví minister republiky, ktorý vykonáva štátnu správu súdov, osobitnými predpismi.

(2) Strelnú zbraň je príslušník Zboru nápravnej výchovy oprávnený použiť pri výkone svojej právomoci len výnimočne, a to v týchto prípadoch:

- a) aby v prípade nutnej obrany odvrátil útok vedený proti jeho osobe alebo mu bezprostredne hroziaci alebo útok na život inej osoby;
- b) ak nemožno inak prekonať odpor smerujúci k zmareniu jeho závažného služobného zákroku;
- c) ak sa nebezpečný páchatel, proti ktorému zakročuje, na jeho výzvu nevzdá alebo sa zdráha opustiť svoj úkryt;
- d) podľa príslušných predpisov, najmä pri výkone strážnej a eskortnej služby, na zamedzenie úteku nebezpečného páchatela, ktorého nemožno iným spôsobom zadržať, alebo na odvrátenie nebezpečného útoku, ktorý ohrozuje strážený objekt alebo stanovište, po márnej výzve, aby sa od útoku upustilo.

(3) Pri použití strelnej zbrane je príslušník Zboru nápravnej výchovy povinný dbať na nevyhnutnú opatrnosť, najmä čo najviac šetriť život osoby, proti ktorej zákrok smeruje, a dbať, aby nebol ohrozený život iných osôb.

(4) Ak to dovoľia okolnosti prípadu, je príslušník Zboru nápravnej výchovy pred použitím strelnej zbrane povinný použiť prostriedky podľa ustanovenia odseku 1.

(5) Ak príslušníci Zboru nápravnej výchovy zakročujú pod jednotným velením a vedením, spravujú sa rozkazom veliteľa, ktorý rozhoduje o použití strelnej zbrane podľa zásad uvedených v odsekoch 2 až 4.

§ 62a

(1) Príslušníci Zboru nápravnej výchovy sú povinní zachovávať mlčanlivosť o veciach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone služby alebo v súvislosti s ňou a ktoré vo všeobecnom záujme alebo v záujme zúčastnených osôb vyžadujú, aby zostali utajené pred nepovolanými osobami; minister

republiky, ktorý vykonáva štátnu správu súdov, ustanoví, kedy príslušník Zboru nápravnej výchovy môže byť tejto povinnosti zbavený.

(2) Príslušníci Zboru nápravnej výchovy požívajú pri výkone svojej právomoci zákonnú ochranu ako verejní činitelia. Kto ruší alebo sťažuje výkon ich právomoci, zodpovedá podľa zákona.

(3) Príslušníci Zboru nápravnej výchovy majú právo bezprostredne prenasledovať osobu utekajúcu z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu väzby a robiť nevyhnutné opatrenia na jej zadržanie, najmä sú oprávnení zisťovať totožnosť podozrivých osôb a vykonať prehliadku objektu alebo dopravného prostriedku, ak je dôvodné podozrenie, že sa v nich utekajúca osoba zdržiava; v rozsahu tohto oprávnenia majú práva a povinnosti orgánov Zboru národnej bezpečnosti.

(4) Príslušníci Zboru nápravnej výchovy sú oprávnení v nebezpečenstve pri plnení služobnej úlohy požiadať každého o pomoc. Kto bol požiadaný o pomoc, je povinný ju poskytnúť; nemusí tak urobiť, ak mu v tom bráni dôležitá okolnosť alebo ak by tým vydal vážnemu ohrozeniu seba alebo blízku osobu.

§ 63

(5) Minister republiky, ktorý vykonáva štátnu správu súdov, môže po dohode s inými ministrami dočasne poveriť alebo splnomocniť iné orgány plnením úloh Zboru nápravnej výchovy na úseku stráženia.

§ 63a

(1) Príslušníci Zboru nápravnej výchovy podliehajú právomoci vojenských súdov a ustanoveniam o trestných činoch vojenských; ich hodnosti zodpovedajú rovnakým vojenským hodnostiam.

(2) Príslušníci Zboru nápravnej výchovy, ktorí vykonali vojenskú základnú službu, sú po dobu činnej služby v tomto Zbore oslobodení od služobných povinností podľa branného zákona, ktoré by inak boli povinní vykonať.

(3) Na služobné pomery príslušníkov Zboru nápravnej výchovy, na ich materiálne a finančné zabezpečenie, na nemocenskú starostlivosť a sociálne zabezpečenie sa vzťahujú doterajšie predpisy; splnomocnenia upravovať tieto otázky podrobnejšími predpismi, zverené skôr vydanými zákonmi ministromi vnútra, pokiaľ ide o Zbor nápravnej výchovy, prenášajú sa na ministra republiky, ktorý vykonáva štátnu správu súdov, ktorý pri tom bude dbať na to, aby úprava služobných pomerov a zabezpečenia príslušníkov Zboru nápravnej výchovy zodpovedala spoločenskej funkcii Zboru a obdobným úpravám v iných ozbrojených zboroch.)

Oddiel 14

Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia

§ 64

Postupne uložené doteraz celkom nevykonané tresty sa považujú z hľadiska výkonu trestu za trest jediný.

§ 65

(1) Odsúdený je povinný nahradiť trovy výkonu trestu za čas, počas ktorého svojim zavinením spôsobil, že tieto trovy sa nemohli uhradiť zrážkami z jeho pracovnej odmeny (§ 29 ods. 2).

(2) Podľa odseku 1 hradí odsúdený trovy výkonu trestu aj po dobu liečebno-preventívnej starostlivosti, ktorá bola potrebná, pretože si úmyselne spôsobil alebo inému dovolil spôsobiť mu ujmu na zdraví alebo bez závažných dôvodov sa odmietol podrobiť lekárskeho zákroku, ku ktorému dal podnet alebo predchádzajúci súhlas. V týchto prípadoch je odsúdený povinný nahradiť aj zvýšené náklady ochrany a dopravy do zdravotníckych zariadení.

(3) Rozhodnutie o náhrade podľa odsekov 1 a 2 vydá náčelník ústavu. Spôsob určenia náhrady nákladov ochrany a dopravy a nákladov predvedenia spolu s ďalšími podrobnosťami o ich náhrade určí minister spravodlivosti všeobecne záväzným právnym predpisom. Úhrnná výška náhrady nákladov jedného predvedenia však nemôže byť vyššia ako 300 Kčs; toto obmedzenie sa nevzťahuje na náhradu nákladov vzniknutých v súvislosti s neúspešným návrhom odsúdeného na povolenie obnovy konania.

§ 66

(1) Výkon rozhodnutia, ktorým sa uložila povinnosť nahradiť škodu (§ 32) a trovy výkonu trestu, náklady ochrany a dopravy a náklady predvedenia (§ 65), uskutočňuje zrážkami zo mzdy⁸⁾ alebo prikázaním pohľadávky podľa osobitných predpisov tá organizačná zložka Zboru nápravnej výchovy, ktorá pohľadávku spravuje.

(2) Podľa odseku 1 sa postupuje aj pri náhrade trov spojených s výkonom väzby.⁹⁾

§ 67

Ak náčelník nápravno-výchovného ústavu zverí stráženiu odsúdených členom závodnej stráže organizácie, majú členovia závodnej stráže, ak sú zvonka označení, pri výkone tohto stráženia práva a povinnosti v rozsahu ustanovenom ministrom vnútra.

§ 67a

(1) Ak utrpel poškodenie na zdraví alebo smrť občan v súvislosti s pomocou, ktorú poskytol Zboru nápravnej výchovy alebo jeho príslušníkom na ich žiadosť (§ 62a ods. 4) alebo s ich vedomím, vzniknutú škodu uhradí štát podobne podľa predpisov o odškodňovaní pracovných úrazov a chorôb z povolania pracovníkov. Vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky nariadením určí,

- a) v ktorých prípadoch a v akom rozsahu patrí občanovi, ktorý poskytol pomoc, a členovi závodnej stráže (ďalej len „pracovník“), ktorý utrpel poškodenie na zdraví pri strážení alebo v súvislosti s ním (§ 67), jednorazové mimoriadne odškodnenie,
- b) v ktorých prípadoch a ako sa zvyšuje jednorazové odškodnenie patriace podľa pracovnoprávných predpisov pozostalým po pracovníkovi usmrtenom pri strážení alebo v súvislosti s ním, alebo po občanovi, ktorý poskytol pomoc, a kedy možno takéto odškodnenie priznať osobám, ktoré boli na neho odkázané výživou.

(2) Občanovi sa uhrádza aj škoda na veciach, ktorá mu vznikla v súvislosti s poskytnutím tejto pomoci. Pritom sa uhrádza skutočná škoda, a to uvedením do predošlého stavu; ak to nie je dobre možné alebo účelné, uhrádza sa v peniazoch. Poškodenému sa však môže priznať náhrada nákladov spojených s obstaraním novej veci ako náhrady za vec poškodenú; to platí aj v prípade, že sa náhrada vecnej škody poskytuje pracovníkovi, ktorému škoda vznikla pri strážení alebo v súvislosti s ním.

(3) Škodu, ktorú spôsobil občan v súvislosti s pomocou poskytnutou Zboru nápravnej výchovy alebo jeho príslušníkom, a vecnú škodu, ktorá inému občanovi vznikla v dôsledku opatrení nevyhnutných pri plnení služobných úloh príslušníkmi Zboru nápravnej výchovy, uhrádza štát.

(4) Právo na náhradu škody za poskytnuté plnenie voči tomu, kto za ňu zodpovedá poškodenému podľa Občianskeho zákonníka, nie je predchádzajúcimi ustanoveniami dotknuté.

(5) Náhradu škody podľa odsekov 1 až 3 poskytuje v zastúpení štátu príslušné ministerstvo spravodlivosti.

§ 68

(1) Ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na výkon trestov, ktoré boli právoplatne uložené pred účinnosťou tohto zákona. Zaradenie odsúdených do diferenciacných skupín vykonané pred účinnosťou tohto zákona sa považuje za zaradenie do im zodpovedajúcich nápravno-výchovných skupín podľa tohto zákona.

(2) Ustanovenia oddielu 4 tohto zákona sa primerane použijú aj na výkon disciplinárnych trestov uložených pred účinnosťou tohto zákona.

§ 69

Ustanovenia § 32 a 33 o zodpovednosti za škodu sa použijú aj na prípady, keď ku škode došlo pred účinnosťou tohto zákona, okrem ak o náhrade škody bolo už právoplatne rozhodnuté.

§ 70

Do Sboru nápravnej výchovy sa prevedú príslušníci Sboru národnej bezpečnosti zaradení do výkonu služby na úseku činnosti, ktorou je poverený Sbor nápravnej výchovy.

§ 71

(1) Tresty odňatia slobody nepresahujúce 2 roky, uložené vojakom v základnej službe sa môžu vykonať aj vo vojenských nápravných útvaroch.

(2) Predpisy o výkone trestu vykonávaného vo vojenských nápravných útvaroch vydá minister národnej obrany po dohode s ministrom vnútra, ministrom spravodlivosti a generálnym prokurátorom. Na prerušenie výkonu takého trestu, upustenie od výkonu zvyšku takého trestu a podmienené prepustenie z výkonu takého trestu sa obdobne použijú ustanovenia oddielov 8 a 9 tohto zákona.

(3) Ak odsúdený vo vojenskom nápravnom útvare sústavne a závažným spôsobom porušuje ustanovený poriadok alebo disciplínu pri výkone trestu alebo ak spácha pri výkone trestu trestný čin, súd môže rozhodnúť, že zvyšok trestu sa vykoná v nápravno-výchovnom ústave; v takom prípade súčasne rozhodne, do ktorej nápravno-výchovnej skupiny sa odsúdený zaradiť.

(4) Pokiaľ je zrejmé, že odsúdený, ktorý vykonáva trest vo vojenskom nápravnom útvare, bude pred jeho vykonaním prepustený z činnnej služby a ak nie sú splnené podmienky pre upustenie od výkonu zvyšku trestu alebo pre jeho podmienené prepustenie na slobodu, súd rozhodne, že dňom prepustenia z činnnej služby sa odsúdený pre výkon zvyšku trestu preradí do nápravno-výchovného ústavu a zaradiť ho spravidla do prvej nápravno-výchovnej skupiny.

§ 72

Na vykonávanie nápravno-výchovnej činnosti v nápravno-výchovných ústavoch vydá minister vnútra po dohode s ministrom spravodlivosti a generálnym prokurátorom Poriadok výkonu trestu odňatia slobody v nápravno-výchovných ústavoch. Minister spravodlivosti sa splnomocňuje dávať súhlas na overovanie nových, od tohto zákona odchylných metód nápravno-výchovnej činnosti, a to

pokiaľ uplatnenie takých metód znamená pre odsúdených zmiernenie obmedzenia ich občianskych práv.

§ 72a

V priebehu výkonu trestu možno tiež vykonávať súdom uložené ochranné liečenie; bližšie podmienky a spôsob výkonu ochranného liečenia určí minister spravodlivosti po dohode s ministrom zdravotníctva.

§ 73

Zrušuje sa zákon č. 40/1958 Zb. o úprave dôchodkov niektorých odsúdených osôb; dôchodky, ktoré boli podľa tohto zákona alebo predchádzajúcich obdobných predpisov upravené, alebo na ktoré nárok zanikol, prípadne výplata ktorých bola zastavená v dôsledku odsúdenia podľa predchádzajúcich predpisov, môžu národné výbory zvýšiť, prípadne priznať až do plnej zákonnej výmery. Ak ide o dôchodky zo sociálneho zabezpečenia vojakov z povolania a príslušníkov bezpečnostných zborov, pôsobnosť národných výborov uvedenú v predchádzajúcej vete vykonávajú orgány ministerstiev národnej obrany a vnútra.

§ 74

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. augustom 1965.

Čl. II

Pôsobnosť a splnomocnenia ministra (ministerstva) vnútra v otázkach výkonu väzby, výkonu trestu odňatia slobody a Zboru nápravnej výchovy, obsiahnuté v iných skôr vydaných zákonoch a právnych predpisoch, prechádzajú na ministra republiky, ktorý vykonáva štátnu správu súdov.

Novotný v. r.

Laštovička v. r.

Lenárt v. r.

*) Ide o splnomocnenia obsiahnuté v týchto zákonoch:
zákon č. 88/1952 Zb. o materiálnom zabezpečení príslušníkov
ozbrojených síl,
zákon č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov,
zákon č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení,
Zákonník práce č. 65/1965 Zb.,
zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu,
vyhláška č. 46/1966 Zb. o opatreniach proti prenosným
chorobám."

- 1) § 116 Občianskeho zákonníka.
- 2) § 33, § 41 ods. 2, § 165 a § 166 ods. 2 Trestného poriadku.
- 3) § 135 ods. 2 písm. a), b), c), f) Zákonníka práce.
- 4) § 97 ods. 1 až 3 Zákonníka práce.
- 5) § 187, 205a a 205b Zákonníka práce.
- 6) § 190 až 203 Zákonníka práce.
- 7) § 204 a 205 Zákonníka práce.
- 8) § 71 až 80 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).
- 9) § 152 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

